

RIFAT ILGAZ (1911 - 1993)

Hazırlayan:
Ecz. MeriH ÇETİN

Rifat ILGAZ, 1940'ların toplumcu-gerçekçi şairlerinin başta gelenlerindedir. 7 Mayıs 1911'de Cide'de doğdu. İlkokulu Cide'de, ortaöğrenimini Kasta-
monu'da tamamladı. 1926-1927 yıllarında şiir yazmaya başladı. 27.07.1927'de ilk şiiri Nazikter gazetesinde yayınlandı. 1930'da Muallim Mektebi'ni bitirdi. Altı yıl süre ile Gerede, Akçakoca, Gümüşova'da ilkokul öğretmenliği yaptı. 1936'da Gazi Eğitim Enstitüsü'nün sınavlarını kazanıp öğrenimine devam etti. 1938'de enstitüyü bitirdi.

Adapazarı'na tayini çıkmasına rağmen, vereme yakalandığı için rapor alarak İstanbul'a gelmek zorunda kaldı. İstanbul'da öğretmenlik yaparken bir yandan da Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümüne devam etti. Bu arada hakkında kovuşturma açıldı. Hapse girdi. Altı ay sonra çıktığında sağlığını tamamen kaybetmiş ve felsefe öğrenciliği sona ermişti. 1947'de **Sabahattin Ali**, **Aziz Nesin** ve **Mim Uykusuz**'un çıkardığı Marko Paşa kadrosuna girdi. 1948-1949 tarihlerinde gazetenin sorumlu müdürlüğünü üstlendi. 1952'de Adembaba adlı mizah dergisinde yazdı. Bu yüzden de kovuşturmayla uğradı. 1947 haziranında öğretmenlikten ve senatoryumdan çıkartıldı. Tedavisi yarım kaldı ve bir daha çok sevdiği öğretmenliğe dönemedi.

Rifat ILGAZ öğretmenliği elinden alınmış bir öğretmendir. Çok iyi bildiğimiz "Hababam Sınıfı" adlı eseri, beklisi de bir öğretmenin kaybettiği öğrencilerinin civiltalarını araması, uzaktan uzağa öğrencilerini yaşama hazırlamasıdır. Şiir, hikaye, roman, çocuk romanı, fıkra, anı, oyun, dallarında birçok eseri vardır. Kitaplarında çağdaş, ileri görüşlü, ulusumuzdan yana birlikteliği önerir.

Yaşamı boyunca hastalığı ile savaştı, birçok zorluğu katlandı, hatta çok sevdiği mesleği öğretmenliği yapamamayı bile... Ama o duyarlı yüreği Sivas olaylarının acısına dayanamadı 7 Temmuz 1993'de aramızdan ayrıldı.

ESERLERİ

ŞİİRLERİ : Yarenlik (1943), Sınıf (1944), Yaşadıkça (1948), Devam (1953), Üsküdar'da Sabah Oldu (1954), Soluk Soluğa (1962), Karakılçık (1969), Uzak Değil (1971), Güvercinim Uyur mu?(1974), Kulağımız Kirişte (1983), Ocak Katarı Alagöz (1987).

HİKAYE : Radarın Anahtarı (1957), Donkişot İstanbul'da (1957), Kesmeli Bunları (1962), Nerde O Eski Ustalar (1962), Saksakağın Kuyruğu (1962), Şevket Usta'nın Kedisi (1965), Garibin Horozu (1969), Altın Ekicisi (1972), Hababam Sınıfı Uyanıyor (1972), Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı (1975), Rüşvetin Alamancası (1982), Çalış Osman Çiftlik Senin (1983), Sosyal Kadınlar Partisi (1983), Şeker Kutusu (1990), Dördüncü Bölük (1992),

ROMAN: Hababam Sınıfı (1957 - 1958), Bizim Koğuş (1959), Karadenizin Kıyıcığında (1969), Meşrutiyet Kiraathanesi (1974), Karartma Geceleri (1974), Sarı Yazma (1976), Yıldız Karayel (1981 - 1982), Hababam Sınıfı İcraatın İçinde (1987).

ÇOCUK ROMANLARI: Halime Kaptan (1972), Kumdan Betona (1976), Bacaksız Kamyon Sürücüsü (1977), Öksüz Cıvıv (1979), Cankurtaran Yılmaz (1979), Bacaksız Okulda (1980), Bacaksız Tatil Köyünde (1980), Bacaksız Sigara Kaçakçısı (1980), Bacaksız Paralı Atlet (1980), Küçük Çekmece Okyanusu (1983), Apartman Çocukları (1984), Hoca Nasrettin ve Çömezleri (1984).

FIKRA: Nerde Kalmıştık (1984), Cart Curt (1984).

ANI: Yokuş Yukarı (1982), Kırk Yıl Önce Kırk Yıl Sonra (1986).

OYUN: Hababam Sınıfı (1967), Karadeniz'in Kıyıcığında (1965), Hababam Sınıfı Uyanıyor (1972), Hababam Sınıfı Baskında (1972), Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı (1971).

YILDIZ KARAYEL

Yıldız Karayel, Karadeniz Kıyılarının zaten dar olan toprak yapısından, bu topraklardan geçecek devlet yolunun, toprak ağalarının çıkarlarıyla ilintisinden kaynaklanan bir entrikaya dayanır. Deniz, bu ağalar için kaçak içki ve sigaraları getirme yoludur. Yol, deniz kıyısından geçerse birinin çıkarı bozulacaktır. Yukarıdan geçerse ötekinin...

Akpelit'te yapılacak yolun nereden, kimin tarlasından geçeceğinin açtığı tartışmalar. Genç kızlar, dullar, onlarla çevre geçlerinin, yeni palazlanan zenginlerin yol açılmadan aldığı kamyonlar. Yolun kendi tarlasından geçebilmesi olasılığının insanlar üzerinde yarattığı korku. Yumurta ikram ederek mühendisin yolu başka yerden geçirebileceğine inanma gibi sonuçlar. Kısaca, iyisiyle- kötüsüyle, doğrusuyla- yanlışıyla bizim insanlarımızın yaşamı öyküsü...

Romanda, kadındaki değişim de vurgulanıyor. Yıldız Karayel'deki kadınlar, kendi yazgılarını çizmekte de, gerektiğinde bozmakta da kararlıdır.. Yazar eserinde, koşulların biçimlendirdiği insana karşı olması gereken insanı da savunuyor.

Yıldız Karayel, batı-kuzey Anadolu'nun bir kesimini, Cide kasabası çevrelerini, coğrafyasıyla, toplumsal ve ekonomik yapısıyla, betimlerken; insan yapısını ve ilişkilerini tüm sorunlarıyla ortaya seren başarılı bir romandır.

Eser, toplumcu çizgimizin son güzel örneklerinden birisidir. Gözümüzü, gönlümüzü ve aklımızı ülkemize, insanımıza ve sorunlarımıza çevirmektedir. Güzel dilimizin anlatım gücünü ve tadını duyura duyura unutulmaz sayfalar vermektedir. Okumanız dileğiyle...

KAYNAKLAR:

Rifat ILGAZ - Asim BEZİRCİ - Çınar Yayınları

ECE AYHAN (1931 - 2002)

Hazırlayan:
Ecz. Ecehan BABACAN

Ece AYHAN, edebiyat dünyasının ters direklerinden birisi olarak anılırdı. Çünkü yaşamı boyunca zevkinden sağlığına, devletten popülerliğe kadar pek çok şeyle ters düşmüştü. Aykırılık onda bir yaşam biçimi gibiydi.

"Azizim, güzel atlar da güzel şiirler gibidirler
Öldükten sonra da tersine yarışılar, vesselam"

Bir anlamda **Ece AYHAN** marjinal bir şair gibi görünür, marjinal bir okuyucu kitlesi olduğu düşünülürdü.

Oysa, şiirde açıklığı savunan da savunmayan da severdi **Ece AYHAN'** i.. Ona, "şiirin efendisi" diyebilmişti geniş yığınlar...Belki de, her insanda bir parça aykırılık olduğu içindi. O yüzden midir, **Ece AYHAN'**ı anlatmak çok zor. Bir bakarsınız **Ece AYHAN'**da anlatılacak pek fazla bir şey yok... Bir bakarsınız, **Ece AYHAN** anlatmakla bitmeyecek kadar helezonik bir süreç...

Aklımızın ermeyeceği kadar uçlarda yaşayan bu muhalif adamın, hele günümüzde, aklımızın alamayacağı kadar tutarlılığı ve dürüstlüğü vardı.

"Kimse merak etmesin olabildiğince bağımsızlığımı sürdüreceğim,

Azrail dahil olmak üzere, gerekirse ona da posta koyarız, elimizden geldiğince..."

Ne var ki, yaşamının 71. yılında, sıcak bir temmuz günü postasını atamadı Azrail'e.. Belki de, o meşhur aykırılığı yüzünden, yaşama ters düşmekle mutlu olmuştu, kimbilir...

HAYATI

Tam adı Ece Ayhan Çağlar olan şair Muğla/ Datça'da doğdu (1931). İstanbul Atatürk Lisesi'ni, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi (1959). Gürün, Alaca, Çardak İlçelerinde Kaymakamlık yaptı (1962-1966). Memurluktan ayrılarak İstanbul'a gitti. Meydan Larousse'da çevirmenlik yaptı. Türk Sinematik Derneği'nde, çeşitli özel yayınevlerinde çalıştı. Türk Dili, Varlık, Yenilik dergilerinde çıkan (1954-1955) birkaç şiirinden sonra seçilmiş hikayeler, Pazar Postası, Yeditepe dergilerinde yazdı (1955-1960). 2002 yılının Temmuz ayında hayata gözlerini yumdu.

YAPITLARI

Kınar Hanım'ın Denizleri (1959), Bakışsız Bir Kedi Kara (1965), Ortodoksluklar (1968), Devlet ve Tabiat (1973). [Bu dört yapıtı bir araya getiren toplu yayın: Yort Savul (1977)], Zambaklı Padişah (1981), Defterler (günlük, 1981), Kolsuz Bir Hattat (düzyazılar, 1987), Çanak kaleli Melahat İki El Mektup Ya Da Özel Bir Fuhuş Tarihi (1991).

ŞİİRLERİNDEN BAZILARI

FAYTON

O sahibinin sesi gramofonlarda çalınan sey
İncecik melankolisiymiş yalnızlığının
İntihar karası bir faytona binmiş geçerken ablam
Caddelerinden ölümler askı Pera'nın

Esrikmiş herhal bahçe bahçe çiçekleri olan ablam
Çiçeksiz bir çiçekçi dükkanının önünde durmuş
Tüllere sarılı mor bir Karadağ tabancasıyla
Zakkum fotoğrafları varmış Cezayir menekşeleri
cemekanda

Ben ki son üç gecedir intihar etmedim hiç bilemem
İntihar karası bir faytonun ağısı goge atlarıyla birlikte
Cezayir menekşelerini seçip satın alışından olabilir
mi ablamın

MEÇHUL ÖĞRENCİ ANITI

Buraya bakın, burada, bu kara mermerin altında
Bir teneffüs daha yaşasaydı
Tabiatın tahtaya kalkacak bir çocuk gömülüdür
Devlet dersinde öldürülmüştür

Devletin ve tabiatın ortak ve yanlış sorusu suyu:
- Maveraünnehir nereye dökülür?

En arka sırada bir parmağın tek ve doğru karşılığı:
- Solgun bir halk çocuğunun ayaklanmasının

kalbineldir

Bu ölümü de bastırmak için boyuna mekik oyalı mor
Bir yazma bağlayan eski eskici babası yazmıştır:
Yani ki onu oyuncakları olduğuna inandırmıştım

O günden böyle asker kaputu giyip gizli bir geşik
Yavrusunu emziren gece çamaşırcısı anası

yazdırmıştır:

Ah ki oğlumun emeğini eline verdiler

Arkadaşları zakkumlarla örmüşlerdi şu şiiri:

Aldırma 128! İntiharın parasız yatılı küçük zabıt

okullarında

Her çocuğun kalbinde kendinden daha büyük bir

çocuk vardır

Bütün sınıf sana çocuk bayramlarında zarfsız kuşlar
gönderecek

(1970)

ZAMBAKLI PADİŞAH

Ne zaman elleri zambaklı padişah olursam
Sana uzun heceli bir kent vereceğim
Girilince kapıları yitecek ve boş!

Azizim, güzel atlarda güzel şiirler gibidirler
Öldükten sonra da tersine yarışılar, vesselam!